

Viisivaiheinen eksperttiyden ja taitojen oppimisen malli & yhteys soveltavien opintojen oppimistilanteisiin

(Berliner, 1992; Dreyfus & Dreyfus, 1986, Eteläpelto, 1998)

I Noviisi, vasta-alkaja (novice)

- kehitystehtävänä alakohtaisen formaalin **tietämyksen** (esim. Raamatun, virsikirjan ja kirkkokäsikirjan käyttö) ja **menetelmien** (miten toimituskeskustelu käydään) hallinta
- hyöttyy eniten yleisistä teoreettisista ja käsitteellisistä malleista ja tarkoista toimintaohjeista

II Edistynyt aloittelija (advanced beginner)

- kehitystehtävänä **tilanteen ja kontekstin vaikutusten** huomioon ottaminen sekä erilaisten tilanetekijöiden moninaisuuden hallinta (esim. perhemessu, dementiayksikön laitoshartaus, puhe rippikoulun vanhempainillassa)
- yrittävät ymmärtää miten teoreettiset periaatteet toimivat käytännössä
- hyöttyy **malliesimerkeistä**, joissa kuvataan alan tyypillisiä ratkaisuja

III Pätevä suorittaja (competent performer)

- kehitystehtävänä päämäärä- ja tavoitekeskeinen tehtävien vastuullinen suorittaminen ja olennaisten kontekstitekijöiden erottaminen epäolennaisista / priorisointi
- hyöttyy **osallistumisesta todellisten tehtävien suorittamiseen** ekspertin valvonnan ja ohjauksen (scaffolding / coaching) alaisena (esim. vastuu diakonialeiripäivän tai isoisleirin suunnittelusta ja toteutuksesta)
- **todellinen vastuu suorituksesta**, aikatauluista, taloudellisista seikoista
- työprojekti sopii tähän vaiheeseen (esim. itsenäinen sururyhmän toteuttaminen)

IV Taitava suorittaja (proficient performer)

- useita paradigmatapauksia muistissa
- hyöttyy eniten näiden **tapausten reflektiivisestä analyysistä** esim. työnohjauksessa
- aikaisempia tapauksia ja niiden ratkaisuja arvioidaan uusien teorioiden, mallien, käsitysten ja uusien tyyppitapausten varassa (esim. nuorisotyön strategian uudistaminen)
- hyöttyy todellisten monimutkaisten ongelmien ratkaisusta
- kokeneiden henkilöiden jatko- ja täydennyskoulutus

V Ekspertti / Korkeatasoinen asiantuntija

- ongelmanratkaisu tapahtuu nopean samanlaisuuden tunnistamisen kautta ja ohjautuu ympäristöstä käsin
- haasteena tilanteet, joissa vaaditaan aikaisemman tarkastelutavan uudelleenorganisointumista: aiemmasta totuudesta ja ratkaisumallista luopuminen (poisoppiminen)
- hyöttyy kaikesta mikä edistää omaa toimintaa koskevan tietoisuuden lisääntymistä (reflektointi, peiliin katsominen, ryhmätoiminta, vuorovaikutus, dialogi, jne.)